

Jorden som almen ejendom

Fra *Fremskridt og fattigdom*, Opgaven:

"Der hersker nød i lande, hvor man holder store stående hære, men også, hvor stående hære kun kendes af navn; der hersker nød i lande, hvor man ved beskyttelsestold på tåbelig og skadelig vis lægger hindringer i vejen for handelen, men lige såvel hvor handelen næsten er fri; der hersker nød i lande, hvor enevælden endnu råder, men også dér, hvor magten fuldstændig er i folkets hænder; der hersker nød i lande, hvor papir er penge, og i lande, hvor guld og sølv er det eneste betalingsmiddel.
Det er derfor klart, at der bag alt dette må findes en fælles årsag."

Henry George bruger 3/4 af bogen på at påvise, at det er den private jordejendomsret, som er den fælles årsag.

Den, som ejer jorden, ejer også dens frugter. Og hans løsning er:

1. *Vi må gøre jorden til almen ejendom.*
og midlet er:
2. *at inddrage jordrenten ved beskatning**
*Hvad jeg derfor foreslår som den simple og dog virksomme vej til at hæve arbejdslønnen, forøge kapitaludbyttet, udrydde fattigdommen og arbejdsløsheden, give de menneskelige kræfter frit spillerum, højne moral og dannelse og føre civilisationen til endnu ædlere højder, er – at lade det offentlige ved beskatning tilegne sig jordrenten.

***

Her mener jeg, at der er opstået 2 generelle misforståelser.

Ad. 1) Nogen har glemt at læse resten af bogen; de er så at sige stoppet ved "gøre jorden til almen ejendom".

I visse byer (Oslo fx.) er jorden ejet af kommunen; men tydeligst ses det i Singapore, hvor staten/byen ejer 80-90 % af jorden. Det har visse fordele – læs fx. Anne Haley: *Urban Land Rent, Singapore as a Property State* (2016):

82% af befolkningen bor i statsejede lejligheder, 12% i ejerlejligheder og 6% i huse. Staten bestemmer, hvad jorden skal bruges til, og hvordan.

Fx. har staten sørget for billige boliger, altså hvor der ikke betales markedspris. Dermed har staten sørget for, at der kan eksistere en arbejderklasse til lave lønninger.

Men dette var jo ikke Georges tanke.

Ad. 2) Dette er fortolket som: Beskatning af jordrenten, eller, som det almindeligvis siges, beskatning af samfundsskabte værdier, og er – om muligt – **en endnu større fejltagelse.**

Det har kun én virkning: Begrænsning af jordejernes – direkte – profit.

Men det løser jo ikke fattigdomsproblemet og sætter ikke arbejdet frit.

Her har man glemt pkt. 1: Vi må gøre jorden til almen ejendom.

(Henry George skriver:

Hvis en mand fanger en fisk i en sø, så har han ret til at sige: "Denne fisk er min," og han kan spise den, sælge den eller forære den væk

Men han kan ikke opnå ret til at sige: "Denne sø er min," således at han kan forhindre andre i at fiske i søen, forære den væk eller sælge den.)

Lad os se på manden, der fanger fisk:

Er daglønnen svarende til 1 fisk om dagen, og kan han fange 1 fisk om dagen i søen, får han ikke lov til at fiske. Der bliver jo ikke noget til ejeren af søen, og han må gå arbejdsløs.

Kan han fange 2 fisk om dagen, får han lov til at fiske mod at give den ene fisk til ejeren. Og det kan da ikke hjælpe ham, at ejeren skal aflevere en del af sin fisk til staten som skat.

Udvikler han sit fiskeri, så han kan fiske 4 fisk om dagen, vil sø-ejeren forlange 3 fisk om dagen for retten til at fiske – og så fremdeles. Han forbliver lige fattig, men ejeren bliver rigere, også selvom han skal aflevere en del af de 3 fisk (jordrenten) i skat.

*

Det rigtige er, at det offentlige (staten/samfundet eller hvilket ord du foretrækker) tilegner sig jordrenten – og hele jordrenten, som George skrev.

*

Nu diskuteres dette emne aldrig, bortset fra den jordrente som stammer fra vores boliger.

Og her afspores debatten så fuldstændigt, idet det bliver en skatte-debat.

For når “vi” hævder at samfundsskabte værdier skal beskattes løbende (grundskyld) – nemlig for at gøre jorden til almen ejendom – , så mener mange jo at denne beskatning foretages meget nemmere ved beskatning ved salg.

Og dermed føres debatten på et helt andet grundlag.

Og beskatning ved salg løser slet ingen problemer!